پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى التىنشى جالپى ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنەيىك، دايەكتەلەندىرەيىك

قۇزىرلى جاريالاۋ · اۆتونوميالى رايوننىڭ داعدىلى اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىندە

شينجياڭنىڭ مادەنيەت جانە ساياحات دامۋى جاڭا بەلەسكە كوتەرىلدى

انار بولت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى

ياۋ گاڭ 12 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. ٴتىلشىنىڭ 12 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى اقپارات كەڭسەسى اشقان شينجياڭنىڭ مادەنيەت جانە ساياحاتىنىڭ "13 ـ بەسجىلدىق" قىزمەت تابىسى جانە "14 ـ بەسجىلدىقتىڭ" باستاما جاعدايى جونىندەگى اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىنەن ۇعىسۋىنشا، شينجياڭ شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ ينجەنەرياسىن، شينجياڭدى ساياحاتپەن گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن زور كۇشپەن اتقارىپ، 2021 ـ جىلى تۇتاس رايون مەجەمەن جالپى 190 ميلليون ادام ـ رەت ساياحاتشى قابىلداپ، مەجەمەن 143 ميلليارد 400 ميلليون يۋانعا جەتىپ، مادەنيەت پەن ساياحاتتىڭ دامۋى جاڭا بەلەسكە كوتەرىلگەن.

اۆتونوميالى رايوندىق مادەنيەت جانە ساياحات مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ مۇشەسى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى ما شۇيگو بىلاي دەپ تانىستىردى: شينجياڭ قالا مەن اۋىلدىڭ الەۋمەتتىك مادەنيەتتىك قىزمەت وتەۋىن بىركەلكىلەندىرۋدى ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتتى. "ٴتورت سارايى، ٴبىر پۋنكتتى" اقىسىز اشۋدى ۇدايىلاندىرىپ، شينجياڭ اسەمونەر سارايى سياقتى ٴبىر توپ ٴتۇيىندى حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ ينجەنەرياسى پايدالانۋعا بەرىلدى. بيىل جۇڭگو حالىقتىق مادەنيەت، كوركەمونەر مەكەمەسىنەن ۇشەۋىن قۇرىپ، 202 "مادەنيەت ۇلكەن اۋلاسىنا" ماڭدايشالىق اسىپ، "انار ٴدانى" مادەنيەت شاعىن بولىمشە اترەتى باۋلۋ جۇرگىزىپ جانە حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ ۆين نومىرلەرىن قويىپ، 50 مىڭنان ارتىق ادامعا (رەت) تيىمدىلىك جاسادى. "كوشپەلى مۇراجاي" مەكتەپ اۋلاسىندا، الەۋمەتتىك اۋماقتا، اۋىل ـ قىستاقتا ارالاپ، 3600دەن استام مايدان ـ رەت كورمە وتكىزىپ، 740 مىڭنان استام ادامعا (رەت) تيىمدىلىك جاسادى.

ادەبيەت ـ كوركەمونەر سارا تۋىندىلارى "بيىك بەلەستەن" "شىرقاۋ شىڭعا" كوتەرىلدى. تەاتر «التىن توراڭعى»، «لين جيلۋ»، سۇيەمەلدەۋسىز ٴان تەاترى «ٴجۇزىم پىستى»، سەرىك ۆين ساۋىق كەشى «وتانىنىڭ اسەم كورىنىسى»، سيمفونيالىق مۋزىكا كەشى «تيانشان پەرزەنتتەرى پارتيامەن تىلەكتەس»، مۋزىكا تەاترى «شەكارا قورعاۋشى»، ٴان ـ ٴبي «شينجياڭ جاقسى جەر»، ٴبي تەاترى «جاڭ چيان» سياقتى ٴبىر توپ كوركەمونەر سارا تۋىندىلارى ۇسىنىلدى. «شينجياڭ جاقسى جەر»، «التىن توراڭعى» جەكە ـ جەكە 6 ـ كەزەكتى مەملەكەتتىك از ۇلتتار ادەبيەت ـ كوركەمونەر بايقاۋىنىڭ ەڭ ۇزدىك تەاتر سيلىعىن جانە تەاتر جاسامپازدىعى سيلىعىن يەلەندى.

مادەني ەسكەرتكىشتەردى جانداندىرىپ پايدالانۋدى ىلگەرىلەتتى. "شينجياڭ قاشقار ايماقتىق مۇراجايىندا ساقتالعان توقىما بۇيىمداردى قورعاۋ، قالپىنا كەلتىرۋ ٴىسى" "2021 ـ جىلعى مەملەكەتتىك 10 ۇزدىك مادەني ەسكەرتكىش ساقتاۋلى زاتتارىن جوندەۋ ـ قالپىنا كەلتىرۋ ٴىسى" تاڭدالىپ، ٴبىر توپ مادەنيەت مۇرالارىن كورسەتۋ فيلمى، مادەني ەسكەرتكىشتەردى ۇگىتتەۋ قىسقا بەينە كەسكىنى، ارحەولوگيالىق شاعىن بەينە كەسكىن سياقتىلار جاسالىپ، زەردەلى مۇراجاي قۇرىلىسى جەدەل ىلگەرىلەتىلىپ، مادەني ەسكەرتكىشتەردى ۇگىتتەۋ، كورسەتۋ دەڭگەيى كورنەكتى جوعارىلادى.

شينجياڭدى ساياحاتپەن گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن ارقاۋ ەتە وتىرىپ، شينجياڭ ساياحات سارا ماركا قۇرىلىسىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتتى. كەزەكتە شينجياڭدا مەملەكەتتىك 5A دارەجەلى ساياحات كورىنىس ورنىنان 16سى (بيڭتۋانداعى ەكەۋىن قامتيدى) بار بولىپ، بۇكىل ەل بويىنشا 3 ـ ورىندا تۇرادى. مەملەكەتتىك اۋىل ـ قىستاق ساياحات ٴتۇيىندى قىستاق قالاشىعىنان (اۋىل) 9ى، اۆتونوميالى رايوندىق اۋىل ـ قىستاق ساياحات ٴتۇيىندى قىستاعىنان 44ى جاڭادان قۇرىلدى. التاي قالاسى اۆتونوميالى رايون دارەجەلى قار ـ مۇز ساياحات دەمالىس رايونىن ٴساتتى قۇرىپ، جۇڭگو (جاڭبايشان تاۋ سىلەمى ـ التاي تاۋى سىلەمى) قار ـ مۇز ەكونوميكاسىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋ سىناق رايونى قۇرىلىسىن بەلسەندى ىلگەرىلەتتى.

مادەنيەتتىك ساياحاتتى ٴجۇزىم شارابى كاسىپ سالاسى سياقتى "10 ٴىرى كاسىپ سالاسىمەن" تۇعىسپالى دامىتۋدى ىلگەرىلەتىپ، بەيزاتتىق مۇرالاردى كورىنىس ورنىنا، ەرەكشە كوشە رايونىنا، اۋىل ـ قىستاق ساياحاتىنداعى ٴتۇيىندى قىستاقتارعا ەنگىزىپ، قۇمىلدا بۇكىل مەملەكەت بويىنشا تۇڭعىش ٴداستۇرلى قولونەر قىزمەت پۋنكتىن قۇردى، تۇرپان بويىلىق كورىنىس ورنىندا شينجياڭداعى تۇڭعىش بەيزاتتىق مادەني مۇرا بازارىن قۇردى. جەر ـ جەر ساياحاتتىق ۆين ـ ساۋىق، ەرەكشە كەشكى بازار، تۇنگى تاقىرىپتىق شىراق سالتاناتى، مادەنيەت جاسامپازدىعى ونىمدەرىن كورسەتۋ ـ ساتۋ سياقتىلاردى زور كۇشپەن دامىتىپ، كەشكى مادەنيەتتىك ساياحات تۇتىنۋىن جەبەدى.

11 ـ ايدا بۇكىل رايوندا ورتالىقتىڭ 8 ٴتۇرلى بەلگىلەمەسىنىڭ رۋحىنا قايشىلىق جاساعان 123 ماسەلە تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلدى

ٴوز حابارىمىز. 2021 ـ جىلى 11 ـ ايدا بۇكىل رايوندا ورتالىقتىڭ 8 ٴتۇرلى بەلگىلەمەسىنىڭ رۋحىنا قايشىلىق جاساعان 123 ماسەلە تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلدى، سىن ايتىلىپ، تاربيەلەنىپ كومەكتەسكەن جانە ٴبىر جاقتى ەتىلگەن ادام 137، مۇندا فورماشىلدىق، تورەشىلدىك ماسەلەلەرىنەن 53ى تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلدى، راقاتقۇمارلىق، استا ـ توك ىسىراپشىلدىق ماسەلەلەرىنەن 70ى تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلدى؛ 128 ادامعا پارتيا ٴتارتىبى، اكىمشىلىك جازاسى بەرىلدى، مۇندا اۋدان، باسقارما دارەجەلى 8 ادام، اۋىل، ٴبولىم دارەجەلى، سونداي ـ اق ودان تومەن دارەجەلى 120 ادام بار.

تەكسەرىلىپ ٴبىر جاقتى ەتىلگەن 123 ماسەلەدەن قاراعاندا، "مىندەتتى اتقارۋ، جاۋاپكەرشىلىگىن ادا ەتۋ، ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋعا قىزمەت وتەۋ جانە ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ جاقتارىندا جاۋاپكەرشىلىك وتەمەۋ، ٴىس تىندىرماۋ، الباتى ىستەۋ، جالعان ىستەۋ، جوعارى ساپالى دامۋعا اۋىر نۇقسان جەتكىزۋ" ماسەلەسى 46 بولىپ، تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلگەن فورماشىلدىق، تورەشىلدىك ماسەلەلەرى جالپى سانىنىڭ 86.8%ىن يەلەگەن؛ "بۇقارامەن بايلانىس جاساۋ، قىزمەت وتەۋدە كەرەناۋلىق ىستەپ تۇتەپ بەرۋ، سۋىق قاباق تانىتىپ ٴبىر ـ بىرىنە يتەرۋ، ونىمدىلىگى تومەن بولۋ، بۇقارانىڭ مۇددەسىنە زيان جەتكىزۋ، بۇقارانىڭ اڭىسى كۇشتى بولۋ" ماسەلەسىنەن جەتەۋى بولىپ، تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلگەن فورماشىلدىق، تورەشىلدىك ماسەلەلەرى جالپى سانىنىڭ 13.2%ىن يەلەگەن. تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلگەن "بەلگىلەمەگە قايشىلىق جاساپ، ايگىلى، قىمبات جەرگىلىكتى ەرەكشە ونىمدەردى جانە تارتۋ ـ تارالعى، سىياقى قابىلداۋ، بەرۋ" ماسەلەسىنەن 20سى بولىپ، راقاتقۇمارلىق، استا ـ توك ىسىراپشىلدىق ماسەلەلەرى جالپى سانىنىڭ 28.6%ىن يەلەگەن؛ تەكسەرىلىپ، ٴبىر جاقتى ەتىلگەن "بەلگىلەمەگە قايشىلىق جاساپ قوسىمشا قاراجات، كومەك قاراجات نەمەسە يگىلىك تاراتۋ" ماسەلەسى 16 بولىپ، راقاتقۇمارلىق، استا ـ توك ىسىراپشىلدىق ماسەلەلەرى جالپى سانىنىڭ 22.9%ىن يەلەگەن.

(باسى 1 ـ بەتتە)

سيفرلاندىرىپ كورسەتۋ كوپ ارنالى يەمەرسيۆتى سيفرلى فيلم، ناقتى قۇمتاباق سيفرلى پروەكتسياسى جانە ٴۇش ولشەمدى ساندى مالىمەت ۇلگىسىنىڭ تۇتاسقان ەكرانداعى ايقاسپالى مەڭگەرۋ ارقىلى ەسكى جۇرت ىشىندەگى ساۋلەت قۇرىلىمىن بۇتارلاپ، بىرىكتىرىپ جانە ميكرولى كورسەتىپ، سيفرلى تۇسىندىرۋمەن بىرلەستىرىپ كورەرمەندەردىڭ ەسكى جۇرتتى تۇسىنۋىنە مۇمكىندىك جاسادى.

"سيفرلاندىرىپ كورسەتۋدىڭ ماڭىزدى مازمۇنى بۇتىحانا ەسكى جۇرتىنىڭ تۇلعاسىن جانە ىشكى بولىمىندەگى بۇدىتاردى، قابىرعا سۋرەتتەردى قامتيدى". جەمساري اۋداندىق مادەنيەت، دەنە ـ تاربيە، راديو ـ تەلەۆيزيا جانە ساياحات مەكەمەسى مادەنيەت ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋ ٴبولىمىنىڭ باستىعى ٴسايدىن ابدۇللا بىلاي دەپ تانىستىردى: كورەرمەندەر ەسكى جۇرتتىڭ سيفرلى ينفورماتسيالارىن ىزدەۋ ەكرانى جانە VR ٴدۇربىسى سياقتى تاسىلدەر ارقىلى ەسكى جۇرت تۇلعاسىنىڭ تولىق بەينەسىن كورە الادى. ٴبىز ناقتى مودەلدى جان ـ جاقتىلى، ٴۇش ولشەمدى، سيفرلى، ۆيرتۋالدى پروەكتسيالاۋ، ٴۇش ولشەمدى ۆيرتۋالدى قالپىنا كەلتىرۋ سياقتى تاسىلدەر ارقىلى كورەرمەندەردىڭ بۇتىحانا ەسكى جۇرتى ىشىندەگى بۇدىتاردىڭ مۇسىندەۋ كورىنىسى، جاساۋ تەحنولوگياسى، قالپىنا كەلتىرىپ قورعاۋ بارىسى سياقتىلاردى تۇسىنۋىنە مۇمكىندىك جاسادىق. ۆيرتۋالدى قالپىنا كەلتىرۋ جانە مادەنيەت ەسكەرتكىشتەرىن سيفرلى جانداندىرۋ، يمەرسيۆتى دوعاشا ەكرانداعى سيفرلى فيلم جانە كورىنىستى پروەكتسيالاۋ، ٴمولدىر ەكراندى كورگىزبە سۋرەسىندە جاۋاپتاسۋ ارقىلى ۆيرتۋالدى قالپىنا كەلتىرۋ سياقتى فورمالار ارقىلى قابىرعا سۋرەتتىڭ اسىلىگى بەينەسى مەن قالپىنا كەلتىرىلۋ بارىسىن ايگىلەيمىز.

"تاماشالاۋدىڭ سوڭىندا كورەرمەندەر بەس ولشەمدى يمەرسيۆتى كورسەتۋ كەڭىستىگى ىشىندە ەسكى جۇرتتى ارالاپ، بارلىق جەرىنە بارىپ، قۇرىلىستىڭ قۇلاعان تامدارىن، بۇدىتاردى جانە قابىرعا سۋرەتتەردى جاقىن ارالىقتان تاماشالايدى. بۇل كورەرمەندەردىڭ باستان كەشىرۋ سەزىمىنىڭ ەڭ جاقسى بولۋىن تابىلادى"، ـ دەدى اينۇر ٴاماتجان.

بەيتىك بايىرعى قالاسىنىڭ ەسكى جۇرتى — شينجياڭداعى تۇڭعىش مەملەكەتتىك ارحەولوگيالىق ەسكى جۇرت باقشاسى، مەملەكەتتىك مادەني ەسكەرتكىشتەر مەكەمەسىنىڭ «ۇلكەن ەسكى جۇرتتاردى قورعاۋ، پايدالانۋ "14 ـ بەسجىلدىق" ارناۋلى جوباسىنا» ەنگىزىلگەن. بەيتىڭتانۋ اكادەمياسىنىڭ ورىنباسار باستىعى حۋ جۋي بىلاي دەدى: "بيىل مۇراجاي 10نان استام مازمۇندى سيفرلاندىرىپ كورسەتۋ بويىنشا وزگەرتۋدى اياقتاتتى، كەلەر جىلى ۇزدىكسىز دەڭگەيىن جوعارىلاتىپ، مادەنيەت ەسكى جۇرتتارىن قورعاۋ مەن پايدالانۋ جەتىستىكتەرىنىڭ قوعامدىق تۇرمىسپەن بەلسەنە تويىسۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۋدى ىلگەرىلەتەدى".

بەيتىك بايىرعى قالاسى ەسكى جۇرتى دۇنيە جۇزىلىك مادەني مۇرالاردى باقىلاۋ ـ ولشەۋ ورتالىعىندا قىزمەتكەرلەر باقىلاۋ ـ ولشەۋ جۇيەسى ارقىلى ەسكى جۇرتتىڭ تەمپەراتۋرا، ىلعالدىق وزگەرىسىن دەر كەزىندە يەلەپ وتىرادى.

"جەلدىڭ جەمىرۋى مەن كۇننىڭ كۇيدىرۋى، جاڭبىر مەن قاردىڭ قاتىپ ـ ەرۋى ەسكى جۇرتتىڭ تۇلعاسىن بۇلدىرەدى، باقىلاۋ ـ ولشەۋ جۇيەسى توپىراقتىڭ تەمپەراتۋرا، ىلعالدىق وزگەرىسىن دەر كەزىندە باقىلاپ ـ ولشەپ، قورعاۋ ينجەنەرياسىنا نازارىيالىق دايەك ازىرلەيدى". شينجياڭ مادەني مۇرالاردى قورعاۋ ورتالىعىنىڭ قىزمەتكەرى بىلاي دەپ تانىستىردى: قازىر وسى باقىلاۋ ـ ولشەۋ جۇيەسى بەيتىك بايىرعى قالاسىندا، قىزىل مىڭ ۇيدە، قىزىل قارعا ورتەڭىندە، يارعول بايىرعى قالاسىندا قولدانىسقا بەرىلدى.

بەيتىك بايىرعى قالاسى — زامانىمىزدىڭ 7 ـ عاسىرىنان 14 ـ عاسىرىنا دەيىنگى شىعىس تيانشاننىڭ سولتۇستىك بوكتەرىندەگى اسكەري ـ اكىمشىلىك ورتالىق. بۇل جەردە كەزىندە شىعىس حان پاتشالىعى تۇسىندا جينمانچىڭ، ۋي، جين داۋىرىندە يۋيلايچىڭ، سۇي پاتشالىعىنىڭ سوڭى مەن تاڭ پاتشالىعىنىڭ باستاپقى تۇسىندا فۋتۇچىڭ بولعان. زامانىمىزدىڭ 702 ـ جىلى تاڭ پاتشالىعى بەيتىڭدە تيڭجوۋ، بەيتىك باسقاقتىعىن، بەيتىك تەجەۋىلىن قۇرعان. يۋان داۋىرىندە بەيتىك باس سارداربەك مەكەمەسى مەن بەسبالىق دەلبەۋىلدىك مەكەمەسى قۇرىلعان. بايىرعى قالادان تاڭ داۋىرىندەگى شامگۇل بەدەرلەنگەن كەرپىش، مىستان جاسالعان ۇلىق ٴمورى "پۋلەيجوۋ ٴمورى"، كاييۋان تۇڭباۋ اقشاسى سياقتىلار قازىپ الىنعان. ول تاريحتان بەرگى ورتالىق بيلىكتىڭ باتىس وڭىرگە ٴونىمدى باسقارۋ جۇرگىزگەندىگىنىڭ كۋاسى، شينجياڭدا كوپ نەگىزدى، ٴبىر تۇلعالى مادەنيەت توپتالعاندىعىنىڭ، كوپ ٴتۇرلى ٴدىن قاتار ٴومىر سۇرگەندىگىنىڭ دالەلى.

”قىستاق تۇرعىندارى بايىدى، ورتا جاقساردى، مەن اسا ماقتانىش سەزىنەمىن“

بارلىق ادام كەرەمەت

[بەتاشار]

2021 ـ جىلى ايرىقشا ٴبىر جىل بولدى. بۇل جىلى شينجياڭداعى ٴار ۇلت كادر ـ بۇقاراسى ىنتىماقتاسا، الىڭ بەتىنەن قايتپاي، ەكپىندەي العا باستى، قاراپايىم قىزمەت ورىندارىندا كومپيستىكپەن ىستەپ، ۇلەس قوسۋعا پەيىل بولىپ، مەيىر جەتكىزىپ، يگىلىكتى ىستەر تىندىردى، ٴىس جۇزىندىك ارەكەتتەرى ارقىلى قىرۋار جان تەبىرەنتەرلىك اسەرلى ساتتەردى ٴتۇسىندىردى. وسى جىلدا قاراپايىم قىزمەت ورىندارىنان تاپجىلماعان ادامدار بار ىنتا ـ پەيىلدەرىمەن، بار مەيىر ـ ماحابباتتارىمەن، بار سۇيىسپەنشىلىكتەرىمەن جانعا جايلى تاماشا شينجياڭ حيكايالارىن جازدى. قاراپايىمدىلىق ۇلىلىقتى سومدايدى، قاھارمان حالىقتان شىعادى. بارلىق ادام كەرەمەت!

بۇگىننەن باستاپ، گازەتىمىز "بارلىق ادام كەرەمەت" ايدارىن اشىپ، قاراپايىم قىزمەت ورىندارىندا قايراتتانا ۇلەس قوسىپ جاتقان، تۇرمىستا مەيىر ـ سۇيىسپەنشىلىك ارناعان ادامداردىڭ حيكايالارىن ەستەلىككە الادى.

☐ انار بولت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى جاۋ يۋە

"قىستاق تۇرعىندارىنىڭ بايىعاندىعىن، ورتانىڭ جاقسارعاندىعىن كورىپ، مەن اسا ماقتانىش سەزىندىم ٴارى ەرەكشە ٴسۇيىندىم!". 12 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى قاشقار قالاسى بەسكەرىم اۋىلى تاۋ اۋزى قىستاعىنا بارعاندا قىستاقتا جاڭادان سالىنعان بۇقارا ۇلكەن ساحناسىن، اۆتوكولىك توقتاتۋ الاڭىندا قىستاق تۇرعىندارى توقتاتقان جەكە كولىكتەردىڭ ٴتىزىلىپ تۇرعانىن، باسكەتبول مايدانىندا جاستاردىڭ باسكەتبول ويناپ جۇرگەنىن كورگەن گو يۋانشياڭ اسا تەبىرەندى.

گو يۋانشياڭ جۇڭگو ساۋدانى جەبەۋ قوعامى شينجياڭ كوميتەتى حالىقارالىق سەلبەستىك ٴبولىمىنىڭ باستىعى، 2018 ـ جىلدان 2021 ـ جىلى 4 ـ ايعا دەيىن تاۋ اۋزى قىستاعىنىڭ ٴبىرىنشى شۇجىسى مىندەتىن وتەگەن.

سول كۇنى گو يۋانشياڭنىڭ قىستاققا كەلەتىندىگىنەن حابار تاپقان كوپتەگەن قىستاق تۇرعىندارى ەرتەمەن قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ الدىنا كەلىپ كۇتىپ تۇردى. ونىڭ كەلگەنىن كورگەن كوپشىلىكتىڭ جۇزىنەن كۇلكى ەسىپ، قارسى الا شىقتى.

"وتباسىمىز بيىل جۇزىمنەن مول ٴونىم الدى، باعاسى دا جاقسى بولدى!"، "جىلجايدا وسىرىلگەن جيۋساي قاشقار قالاسىندا جاقسى ساتىلدى!"، "مەن شوفەرلىك كۋالىگىن الدىم، وتباسىمىزعا ماشينا ساتىپ الدىق. گو شۇجى قاراڭىزشى، مىناۋ مەن تۇسىرگەن دوۋيىن كەسكىنى!"، كۇلكى ۇيىرىلگەن تانىس جۇزدەردى كورگەندە، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ سوزدەرىن ەستىگەندە گو يۋانشياڭنىڭ جۇزىنەن كۇلكى ەستى.

بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا تاۋ اۋزى قىستاعى اۋىر كەدەي قىستاق بولاتىن. گو يۋانشياڭ تاۋ اۋزى قىستاعىنا كەلگەننەن كەيىن قىستاق "ەكى كوميتەتىنىڭ" القاسىنداعىلارمەن بىرگە قىستاق تۇرعىندارىن باستاپ، كاسىپ سالاسىن دامىتتى، جۇمىستانۋدى جەبەپ، بەيقۇت ٴۇي سالىپ، قىستاقتىڭ بەت ـ بەينەسىن جاڭالادى. 2 جىلدان كەيىن تاۋ اۋزى قىستاعى كەدەيلىك قالپاعىن لاقتىرىپ تاستادى.

بيىل 4 ـ ايدا گو يۋانشياڭنىڭ قىستاقتا تۇرۋ قىزمەتى اياقتادى. "بۇكىل قىستاقتا كوكونىس، جەمىس ـ جيدەك ەگەتىن كۇمبەزشە جىلىجايىنان 200ى، قۇرىلىمى اۋىل شارۋاشىلىعى جىلىجايىنان 216سى بار، جەمىس اعاشى مايساسىن جەتىلدىرۋگە بولاتىن جاڭاشا جىلىجايدان بەسەۋى بار. قىستاق لۇيگۇشياڭ ەگىنشىلىك شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىن قۇرىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن ساتۋىنا كومەكتەستى. قىستاقتا ەگىلگەن جيۋساي، حۇڭشۋلار سەلبەستىك كووپەراتيۆى ارقىلى قاشقار قالا رايونىنا جانە قىزىلسۋ قىرعىز اۆتونوميالى وبلىسىنا مولىنان ساتىلدى". ول تاۋ اۋزى قىستاعىنىڭ سول كەزدەگى "مال ـ مۇلكىن" ساۋساقپەن ساناپ وتىرىپ ٴبىر ـ بىرلەپ ايتىپ شىقتى.

"مەن قىستاقتا ىستەگەن 3 جىلدا قىستاق تۇرعىندارى بەيقۇت ۇيگە كوشىپ كىردى، قىستاق تۇرعىندار كوميتەتى شىت جاڭالاندى، قىستاق كەدەيلىك قالپاعىن الىپ تاستاپ، قىستاق تۇرعىندارى ارتى ـ ارتىنان بايۋ جولىنا ٴتۇستى. قازىرگى ٴبىرىنشى شۇجى قىزمەتتى وتكىزىپ العاننان كەيىن ۇزدىكسىز قۇلشىنىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تۇرمىسى كۇننەن ـ كۇنگە جاقساردى!". گو يۋانشياڭنىڭ سوزدەرىنەن قۋانىش لەبى ەستى.

وسى جولى قىستاققا كەلگەندە گو يۋانشياڭ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ٴۇيىنە دە قاربالاس بولىپ كەتكەندىگىن، قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ ىرگەسىندەگى كىشكەنە دۇكەندەگى زاتتاردىڭ ٴۇيىنە دە مولايعاندىعىن، دۇكەن اشىپ وتىرعان تۇرسۇنگۇل ابلانىڭ كۇيەۋىمەن بىرگە تاعى ٴبىر اسحانا اشىپ العاندىعىن بايقادى... "قىستاق تۇرعىندارى وي جۇگىرتىپ، ەڭبەكتەنگىسى كەلەتىن بولىپتى، ولاردىڭ كىرىستى ارتتىرىپ، تۇرمىستارىن جاقسارتۋ تىلەگى بارعان سايىن كۇشەيىپتى!"، ـ دەدى گو يۋانشياڭ تەبىرەنىپ.

"بۇل جىلدا كوپشىلىك قۇلشىنا العا باستى. ساۋدانى جەبەۋ قوعامىنا قايتىپ كەلگەننەن كەيىن مەن قىزمەت ورنىمنىڭ تەزدەپ قانات قويىپ، ۇيرەنەتىن جاڭا دۇنيەلەردىڭ دە ەرەكشە كوپ ەكەندىگىن بايقادىم. وسى جىلى مەن قايراتتانا ىستەپ، كوڭىلىمنىڭ تاسقىنداعان قىستاق تۇرعىندارى سەكىلدى ٴبىر ـ بىرلەگەن جاڭا ىسىمدە مىندەتتەرىمدى ورىنداپ، تاماشا بولاشاققا قاراي ۇزدىكسىز العا تارتتىم!"، ـ دەدى گو يۋانشياڭ نىق سەنىممەن.

(باسى 1 ـ بەتتە)

نىسان قۇرىلىسى تابىستى ورىندالدى"، ـ دەدى جۇڭگو ەلەكتر ينجەنەرياسى قۇمىل كۇن ەنەرگياسىمەن ەلەكتر تاراتۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ورىنباسار باس ديرەكتورى جوۋ جيۋك.

كۇن ەنەرگياسىمەن ەلەكتر تاراتۋ فوتوۆولتتىق ەلەكتر تاراتۋ جانە فوتوتەرمالدىق ەلەكتر تاراتۋ بولىپ ەكىگە بولىنەدى. فوتوۆولتتىق ەلەكتر تاراتۋدا كۇن ەنەرگياسى تۋرا ەلەكتر ەنەرگياسىنا اينالدىرىلادى، ونىڭ ەڭ ۇلكى جەرى ەنەرگيانى ساقتاۋعا كەلمەيدى، كۇن نۇرى بولماعان جاعدايدا ەلەكتر تاراتۋعا كەلمەيدى. "فوتوتەرمالدىق ەلەكتر تاراتۋدا كۇن ەنەرگياسىن بەلگىلى ٴبىر دانەكەرگە ساقتاپ الىپ، تۇندە جانە كۇن بۇلتتى كۇندەردە دە ەلەكتر تاراتا بەرەدى. بۇل نىسان كۇن ەنەرگياسىن رۋحيانعا ساقتاپ الىپ، قاجەتكە قاراي كەز كەلگەن ۋاقىتتا ەلەكتر تاراتا الادى"، ـ دەدى سەرىكتەستىكتىڭ ينجەنەريا ٴبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى جاڭ ياڭفي.

وسى ەلەكتر ستانسياسى 2016 ـ جىلى مەملەكەت بەكىتكەن تۇڭعىش توپتاعى 20 فوتوتەرمالدىق ۇلگى كورسەتۋ نىسانىنىڭ ٴبىرى، سونداي ـ اق شينجياڭدا سالىنعان بىردەن ـ ٴبىر نىسان. وسى نىسان رەسمي ىسكە قوسىلعاننان كەيىن تۇتاس جىلدا 198 ميلليون كيلوۆات ـ ساعات ەلەكتر تاراتادى. "ەلىمىزدىڭ فوتوتەرمالدىق نىساندارىن ساۋدالاندىرۋ ٴالى دە باستاپقى كەزەڭدە تۇر، بۇكىل ەلدە تۇڭعىش توپتاعى فوتوتەرمالدىق ۇلگى كورسەتۋ نىساندارىنىڭ مەرزىمدى ۋاقىتتا سالىنىپ بىتكەندەرى كوپ ەمەس. بۇل نىسان قاجىرلىلىقپەن كۇرەس جۇرگىزگۋدىڭ ارقاسىندا دەر كەزىندە قۇرىلىس نىساناسىن جۇزەگە اسىردى، ٴتۇرلى كورسەتكىشتەرى سايكەس مەزگىلدەگى نىسانداردىڭ الدىندا تۇرادى"، ـ دەدى جوۋ جيۋك.

اراتۇرىك اۋدانى نوم قالاشىعىنداعى قۇبا تۇزدە كەستە سەكىلدى قاتار تىزىلگەن 10 مىڭنان استام بەس قىرلى كۇن ايناسى جالت ـ جۇلت ەتىپ كوز تارتا جايناپ تۇر. وسى اينالار كۇن نۇرىنىڭ جىلجۋىنا ىلەسە بۇرىشتىق گرادۋسىن رەتتەپ، ۇقساماعان تۇرعىدا كۇن ەنەرگياسىن 180 مەتر بيىكتىكتەگى رۋحيان مۇناراسىنىڭ باسىنداعى جىلۋ جيۋ اسپابىنا شوعىرلاندىرىپ بەرەدى.

جاڭ ياڭفي تانىستىرىپ بىلاي دەدى: كۇن ايناسىنان سىنىپ شاشىراپ شىققان ساۋلەلەر جىلۋ جيۋ اسپابىندا توقتاۋسىز اينالىپ تۇرعان رۋحياندى 300 سەلسي گرادۋستان 560 سەلسي گرادۋسقا دەيىن قىزدىرادى، جىلۋعا اينالدىرۋ جۇيەسى جوعارى تەمپەراتۋرالى رۋحيان مەن سۋ اراسىندا جىلۋدى تولىق اۋىستىرعانان كەيىن، پايدا بولعان جوعارى تەمپەراتۋرالى، جوعارى قىسىمدى بۋ بۋ تۋربينالى گەنەراتور اگرەگاتتارىن قوزعالتىپ، ەلەكتر شىعارادى.

"وسى نىساننىڭ اتقارىلۋى ەلىمىزدىڭ فوتوتەرمالدىق ەلەكتر تاراتۋ نىسانىنا تاجىريبە توپتادى، بۇل ەلىمىزدىڭ وت ەلەكتر ستانسياسىنا شەكتەن تىس يەك سۇيەۋىن ازايتىپ، كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۋىن ەڭ جوعارى مانىنەن اسىرماۋ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۋ نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋ جونىنەن بەلسەندى ىزدەنىس بولدى"، ـ دەدى جوۋ جيۋك.